

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ

**КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА «КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА
АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»
(КМАТ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ)**

УХВАЛЕНО

Рішенням Вченої ради
Коледжу хореографічного
мистецтва
«КМАТ імені Сержа Лифаря»

Протокол № 2 від 30.05.2022 р.
Зі змінами
Протокол № 5 від 30.06.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Коледжу хореографічного
мистецтва «КМАТ імені Сержа
Лифаря»

В'ячеслав КОЛОМІЄЦЬ

30 червня 2025 року

АКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ОСНОВИ РЕЖИСУРИ В ХОРЕОГРАФІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компонента підготовки бакалавра

галузі знань 02 "КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО"

спеціальності 024 "ХОРЕОГРАФІЯ"

Київ – 2025

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол № 3 від 27.05.2022 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол № 7 від 30.06.2025 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні Навчально-методичної ради КМАТ імені Сержа Лифаря (протокол № 3 від 27.06.2025 р.).

Укладач: Курілов Дмитро В'ячеславович, старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Викладач: Курілов Дмитро В'ячеславович, старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Акторська майстерність та основи режисури в хореографії. Робоча програма освітнього компонента підготовки бакалавра. / Уклад.: Курілов Д.В.; – К.: КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025 р. – с.

З М І С Т

1. Опис освітнього компонента	4
2. Мета та завдання освітнього компонента	5
3. Програма освітнього компонента	10
4. Структура освітнього компонента	36
5. Теми практичних занять	40
6. Теми семінарських занять	41
7. Теми для самостійного опрацювання	41
8. Методи та форми навчання	42
9. Методи та форми контролю	42
10. Оцінювання результатів навчання	43
11. Методичне забезпечення	45
12. Рекомендована література	45
13. Питання до іспиту	48
14. Методичні рекомендації з вивчення освітнього компонента та організації самостійної роботи здобувачів освіти	50

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 8	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Цикл спеціальної підготовки
	Спеціальність 024 Хореографія	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
Загальна кількість годин –240		I-IV-й
		Лекції
	Рівень вищої освіти Бакалавр	100 год.
		Практичні
		36
		Семінарські
		4
		Самостійна робота
		96 год.
		Індивідуальні завдання
	4 год.	
	Вид контролю: залік у II, екзамен у IV семестрі	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання - 60% / 40%.

2. Мета та завдання освітнього компонента.

Основною метою навчальної компоненти є аналіз основних етапів роботи артиста-виконавця у процесі створення сценічного твору та аналіз основних етапів роботи балетмейстера-постановника над виставою. Мета досягається через вивчення методів вдосконалення акторської гри у хореографічній постановці через вивчення специфіки співпраці постановника з усіма учасниками постановочного процесу.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є:

- сприяти образному мисленню здобувача освіти у пошуках сценічної виразності;
- розвиток імпровізаційної практики на базі сучасної хореографії;
- вивчення основних шкіл акторської майстерності;
- сприяти образному мисленню студента у пошуках сценічної виразності;
- аналіз проблематики постановочного процесу на прикладі роботи провідних майстрів балету та драматичного театру XX ст.;
- вивчення основних законів композиційної побудови вистави.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- Основна методи та прийоми імпровізації;
- теоретичну сторону створення акторського образу;
- Основна напрямки підготовки акторів у різних школах та практиках акторської майстерності;
- специфіку акторської майстерності саме у хореографічній постановці;
- Основна методи та прийоми композиції;
- структуру розвитку режисерського мистецтва XX ст. у напрямку балету;
- Основна персоналії балетмейстерів-постановників, які сприяли реформам у балетному мистецтві.
- специфіку та графік постановочного процесу;

вміти:

- поетапно розробляти акторський образ під час репетиційного процесу;
- імпровізаційно відтворювати задум постановника;
- обирати засоби та методи створення акторського образу на базі різних шкіл акторської майстерності;
- розробляти комплексні завдання постановочного процесу з художником-постановником, композитором тощо;

- визначати образну структуру майбутньої вистави;
- користуватися режисерською методикою у процесі створення вистави.

Опанування освітнім компонентом сприяє формуванню наступних компетентностей:

Спеціальні компетентності:

СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

СК09. Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.

СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проєкту.

Опанування освітнім компонентом сприяє наступним **результатам навчання:**

ПР13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.

ПР14. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.

ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

**Узгодження змісту освітнього компонента з програмними
результатами навчання (ПР) та спеціальними
компетентностями (СК)**

Освітній блок І. Акторська майстерність в хореографії.

№ лекції	Тема лекції	ПР	СК	Відображення в тематиці
1	Особливості акторської майстерності у хореографії	ПР14, ПР19	СК14, СК15	Розкривається специфіка акторської природи танцю, поєднання техніки

№ лекції	Тема лекції	ПР	СК	Відображення в тематиці
				та образності у сценічному виконанні.
2	Основна напрямки акторських шкіл XX ст.	ПР13	СК08	Осмислюється багатоманітність акторських концепцій і можливості їх інтеграції в сучасну хореографічну практику.
3	Сценічна увага та її значення для артиста балету	ПР19	СК14	Формується вміння концентрувати увагу як основу переконливого сценічного існування.
4	Уява та фантазія в процесі створення сценічного образу	ПР14	СК09	Розвивається здатність інтерпретувати художню інформацію та трансформувати її в хореографічний образ.
5	Конфлікт та його специфіка у акторській майстерності	ПР14	СК09	Аналізується конфлікт як рушій драматургії сценічного образу в хореографії.
6	Запропоновані обставини у хореографічному творі	ПР14	СК09	Формується навичка сценічного існування в умовах заданої художньої реальності.
7	Жанрові та стильові особливості хореографічного твору	ПР13	СК08	Усвідомлюється взаємозв'язок жанру, стилю та виконавської манери в контексті культурної спадщини.
8	Сценічний діалог у хореографії	ПР19	СК15	Розвиваються навички партнерської взаємодії та сценічної комунікації.
9	Аналіз ролі та етапи побудови сценічного образу	ПР14	СК09	Опанування методики поетапного створення цілісного сценічного образу.
10	Імпровізація та її значення у хореографії	ПР20	СК14	Вдосконалюється виконавська гнучкість і здатність до творчої адаптації.
11	Створення хореографічних етюдів з елементами акторської майстерності	ПР14, ПР19	СК15	Інтегруються акторські засоби у виконавську та сценічну практику.
12	Створення хореографічних етюдів на основі сучасної хореографії та музики	ПР13, ПР20	СК08, СК14	Осмислюються сучасні танцювальні практики та їх сценічне втілення.
13	Пластична виразність артиста балету	ПР19	СК14	Формується виразна тілесна мова як засіб художньої комунікації.
14	Балетмейстер та акторська майстерність	ПР14	СК09	Аналізується взаємозв'язок балетмейстерського задуму та акторського втілення.

Освітній блок II. Основи режисерської майстерності у роботі балетмейстера.

№ лекції	Тема лекції	ПР	СК	Відображення в тематиці
1	Особливості режисури хореографічної вистави	ПР14	СК09	Формується цілісне уявлення про режисерське мислення в хореографії.
2	Види хореографічної режисури	ПР13	СК08	Усвідомлюється різноманіття режисерських підходів у світовій практиці.
3	Літературне першоджерело як основа для хореографічної режисури	ПР14	СК09	Розвивається навичка інтерпретації тексту в хореографічну форму.
4	Конфлікт та його значення у балетній виставі	ПР14	СК09	Аналізується драматургічна функція конфлікту в режисурі балету.
5	Задум балетної вистави та етапи його втілення	ПР14	СК09	Опанування етапів реалізації режисерського задуму.
6	Різновиди жанрів та особливості їх втілення у балетній виставі	ПР13	СК08	Осмислюється жанрова специфіка та стилістичні рішення вистави.
7	Робота балетмейстера з сценографом	ПР14	СК09	Аналізується створення візуальної цілісності вистави.
8	Робота балетмейстера з композитором	ПР14	СК09	Вивчається взаємодія хореографії та музичної драматургії.
9	Робота балетмейстера з художником по костюмах	ПР14	СК09	Формується розуміння образотворчих засобів у виставі.
10	Значення музичного матеріалу у роботі балетмейстера	ПР19	СК14	Розвивається здатність добору оптимальних виконавських рішень.
11	Робота балетмейстера з темпом і ритмом	ПР19	СК14	Вдосконалюється чуття ритмічної організації сценічної дії.
12	Виникнення хореодрами та особливості подібних вистав	ПР13	СК08	Аналізується специфіка драматичного танцювального театру.
13	Метафоричне (образне) мислення балетмейстера	ПР14	СК09	Формується образне мислення у роботі з хореографічним матеріалом.
14	Композиційна цілісність вистави та методи її досягнення	ПР14	СК09	Розкриваються принципи побудови цілісної хореографічної форми.
15	Приклади використання режисури у сучасному українському балеті	ПР13	СК08	Осмислюється національний контекст сучасної балетної режисури.
16	Імпровізація у сучасній хореографії	ПР20	СК14	Вдосконалюються виконавські навички в умовах творчої свободи.

№ лекції	Тема лекції	ПР	СК	Відображення в тематиці
17	Особливості хореографічної режисури Джон Ноймаєр	ПР13	СК08	Аналізується авторський режисерський стиль у світовій балетній практиці.
18	Особливості режисури балетних вистав Кеннет МакМіллан	ПР13	СК08	Вивчається драматургічна глибина та психологізм сучасного балету.

Пояснення: Зміст освітнього компонента «Акторська майстерність та основи режисури в хореографії» спрямований на формування у здобувачів освіти цілісного розуміння акторської природи хореографії та режисерських принципів створення хореографічної вистави. Узгодження тем лекцій зі спеціальними компетентностями СК08, СК09, СК14, СК15 та програмними результатами навчання ПР13, ПР14, ПР19, ПР20 забезпечує інтеграцію виконавської майстерності, образного мислення, сучасних танцювальних практик і режисерського бачення у професійній підготовці майбутніх фахівців хореографічного мистецтва.

3. Програма освітнього компонента.

Освітній блок I. Акторська майстерність в хореографії. (I курс)

Тема 1. Особливості акторської майстерності у хореографії.

Поняття акторської майстерності в контексті танцю. Відмінності драматичного та хореографічного акторства. Тіло як головний інструмент акторського висловлювання. Єдність руху, емоції та образу. Значення акторської майстерності для професійного танцівника.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке акторська майстерність у контексті хореографічного мистецтва?
2. У чому полягають Основна відмінності драматичного та хореографічного акторства?
3. Чому тіло вважається головним інструментом акторського висловлювання танцівника?
4. Як досягається єдність руху, емоції та сценічного образу в танці?
5. Яке значення має акторська майстерність для професійного розвитку танцівника?

Завдання для самостійної роботи:

1. (спостережно-практичне)

Переглянути фрагмент хореографічного номеру (класичного, сучасного або народно-сценічного танцю) та усно визначити:

- який сценічний образ створює виконавець;
- які рухи та пластичні акценти передають емоційний стан;
- як танець «говорить» без слів.

Обговорення результатів здійснюється під час заняття.

2. (виконавсько-практичне)

Виконати коротку рухову комбінацію або знайомий танцювальний фрагмент, змінюючи емоційний настрій (наприклад: спокій — радість — напруження). Під час виконання звернути увагу на:

- зміну якості руху;
- роботу корпусу, рук і погляду;
- зв'язок руху з внутрішнім станом.

Результат демонструється під час заняття.

Рекомендована література:

Основна

1. Бойко, М. М. Акторська майстерність у хореографічному мистецтві : навч. посіб. / М. М. Бойко. — Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. — 312 с.

2. Вернигора, І. І. Сценічна майстерність танцівника: методика викладання : навч.-метод. посіб. / І. І. Вернигора. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. — 248 с.

Тема 2. Основна напрямки акторських шкіл ХХ ст.

«Розумний Арлекін» в театрі Леся Курбаса. Театр Б. Брехта та принцип «відчуження». Театр Є. Гротовського: тілесність та енергія. Актуальність акторських шкіл ХХ ст. для сучасного танцю.

Запитання для самоперевірки:

1. У чому полягає сутність концепції «Розумного Арлекіна» в театрі Леся Курбаса?
2. Які Основна принципи театру Бертольта Брехта та що означає ефект «відчуження»?
3. Як тілесність та енергія розкриваються в театрі Єжи Гротовського?
4. Які ідеї акторських шкіл ХХ століття є актуальними для сучасної хореографії?
5. Як принципи цих шкіл можуть бути адаптовані у роботі танцівника?

Завдання для самостійної роботи:

Перегляд сучасних балетів та аналіз акторської гри

1. Самостійно обрати сучасну балетну виставу (театр, фестивальна постановка або відеOVERсія).
2. Переглянути виставу, зосереджуючи увагу на акторській грі виконавців.
3. Проаналізувати засоби створення сценічного образу: пластику, міміку, жести, емоційний стан, сценічну увагу.
4. Визначити рівень сценічної правдивості та емоційної переконливості виконання.
5. Оформити письмовий аналітичний відгук з узагальненими висновками.

Рекомендована література:

Основна

1. Савенко, Н. О. Акторська техніка в сучасному танці : наук. статті / Н. О. Савенко. — Журнал «Мистецтвознавчі студії», 2023. — Вип. 15, С. 45–63.
2. Pavis, P. Directing the Dance: The Social, the Artistic, and the Spectacular in Contemporary Dance / P. Pavis. — New York : Palgrave Macmillan, 2020. — 288 p.

Додаткова

1. Чепалов О. І. Хореографічний театр. Західної Європи ХХ ст.: монографія / О.І. Чепалов; Харк. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2077 – 344 с. 47.

Тема 3. Сценічна увага та її значення для артиста балету.

Визначається поняття сценічної уваги та її роль у виконавській діяльності танцівника. Розглядаються види уваги, особливості концентрації під час виконання, значення внутрішньої зосередженості, взаємодії з партнером і простором сцени як основи сценічної правдивості.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке сценічна увага та яку роль вона відіграє у виконавській діяльності танцівника?
2. Які види сценічної уваги виокремлюють у акторській майстерності?
3. Які особливості концентрації уваги під час виконання хореографічного твору?
4. Чому внутрішня зосередженість є важливою для сценічної правдивості?
5. Як взаємодія з партнером і сценічним простором впливає на увагу виконавця?

Завдання для самостійної роботи:

1. (спостережно-практичне)
Переглянути фрагмент балетного або сучасного хореографічного номеру та усно на занятті визначити:
 - куди спрямована увага виконавця;
 - як змінюється увага у взаємодії з партнером або групою;
 - які засоби допомагають утримувати сценічну увагу.
2. (виконавсько-практичне)
Виконати коротку рухову комбінацію або знайомий танцювальний фрагмент, змінюючи фокус уваги:
 - на власному тілі;
 - на партнері або уявному об'єкті;
 - на просторі сцени.

Після виконання усно на занятті пояснити, як зміна уваги вплинула на рух і сценічну виразність.

Рекомендована література:

Основна

1. Бойко, М. М. Акторська майстерність у хореографічному мистецтві : навч. посіб. / М. М. Бойко. — Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. — 312 с.
2. Barba, E., & Savarese, N. A Dictionary of Theatre Anthropology: The Secret Art of the Performer / E. Barba, N. Savarese. — London ; New York : Routledge, 2019. — 432 p.

Тема 4. Уява та фантазія в процесі створення сценічного образу.

Розкривається роль уяви й фантазії в акторській творчості танцівника. Аналізується образне мислення, зв'язок уяви з емоційним станом, здатність до внутрішнього проживання образу та практичне застосування фантазії у процесі створення хореографічної ролі.

Запитання для самоперевірки:

1. Яку роль відіграють уява та фантазія в акторській творчості танцівника?
2. Що таке образне мислення та як воно проявляється в хореографії?
3. Яким є зв'язок уяви з емоційним станом виконавця?
4. Що означає внутрішнє проживання сценічного образу?
5. Як фантазія використовується на практиці під час створення хореографічної ролі?

Завдання для самостійної роботи:

1. (робота в парі)

У парі виконати короткий руховий фрагмент, домовившись про спільний образ або емоційний стан. Звернути увагу на узгодженість рухів і взаємодію між партнерами.

Після виконання усно на занятті пояснити, як уява вплинула на створення образу.

2. (робота в парі)

У парі виконати той самий руховий матеріал двічі: без образу та з уявним образом або ситуацією.

Після виконання усно на занятті визначити, як змінилася виразність рухів і взаємодія.

Рекомендована література:

Основна

1. Мейснер С. Про акторську професію : монографія / С. Мейснер ; переклад українською та редакція Романа Бажана. - Видавець Василь Рогів, 2023. - 236 с.
2. Савенко, Н. О. Акторська техніка в сучасному танці : наук. статті / Н. О. Савенко. — Журнал «Мистецтвознавчі студії», 2023. — Вип. 15, С. 45–63.

Тема 5. Конфлікт та його специфіка у акторській майстерності.

Розглядається поняття конфлікту як основи сценічної дії, його види та функції у драматургії. Аналізується специфіка конфлікту в хореографії,

особливості його пластичного втілення та роль у розвитку сценічного образу і динаміки танцювального твору.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке конфлікт і чому він є основою сценічної дії?
2. Які види конфліктів існують у драматургії?
3. У чому полягає специфіка конфлікту в хореографічному мистецтві?
4. Як конфлікт втілюється пластичними засобами?
5. Яку роль конфлікт відіграє у розвитку сценічного образу та динаміки танцю?

Завдання для самостійної роботи:

1. (робота в парі)

У парі виконати короткий руховий етюд на основі простого конфлікту. Звернути увагу на напругу в русі, зміну динаміки та взаємодію без слів. Після виконання усно на занятті пояснити, як конфлікт проявився через рух.

2. (робота в парі)

У парі виконати той самий руховий матеріал двічі: як нейтральну взаємодію та як взаємодію з конфліктом. Після виконання усно на занятті визначити, як змінився характер руху і динаміка фрагмента.

Рекомендована література:

Основна

1. Мейснер С. Про акторську професію : монографія / С. Мейснер ; переклад українською та редакція Романа Бажана. - Видавець Василь Рогів, 2023. - 236 с.
2. Савенко, Н. О. Акторська техніка в сучасному танці : наук. статті / Н. О. Савенко. — Журнал «Мистецтвознавчі студії», 2023. — Вип. 15, С. 45–63.

Тема 6. Запропоновані обставини у хореографічному творі.

Висвітлюється поняття запропонованих обставин та їх значення для акторської роботи танцівника. Аналізується вплив часу, простору, події та умов існування персонажа на характер руху, поведінку й сценічну достовірність виконання.

Запитання для самоперевірки:

1. Що розуміють під поняттям «запропоновані обставини»?

2. Яке значення мають запропоновані обставини для акторської роботи танцівника?
3. Як час і простір впливають на характер руху персонажа?
4. Яким чином події та умови існування формують сценічну поведінку?
5. Як урахування запропонованих обставин підвищує достовірність виконання?

Завдання для самостійної роботи:

1. (робота в групі)

У групі виконати короткий руховий етюд, визначивши спільні запропоновані обставини (час, місце, подія). Звернути увагу на зміну характеру руху та узгодженість дій учасників.

Після виконання усно на занятті пояснити, як обставини вплинули на рух і взаємодію в групі.

2. (робота в групі)

У групі виконати той самий руховий матеріал у двох різних обставинах.

Після виконання усно на занятті визначити, як змінилися рух, поведінка учасників і цілісність сценічної дії.

Рекомендована література:

Основна

1. Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
2. Foster, S. L. Choreographing Empathy: Kinesthesia in Performance / S. L. Foster. — New York : Routledge, 2018. — 240 p.
3. Lepecki, A. The Body as Archive: Will to Re-enact and the Afterlives of Dances / A. Lepecki. — London : Routledge, 2019. — 312 p.

Тема 7. Жанрові та стильові особливості хореографічного твору.

Розглядаються поняття жанру та стилю в хореографії, їхній вплив на образну структуру танцю. Аналізуються особливості акторської виразності в різних жанрах і стилях, відповідність рухової та емоційної манери художньому задуму твору.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке жанр і стиль у хореографії?
2. Як жанр і стиль впливають на образну структуру танцювального твору?
3. У чому полягають особливості акторської виразності в різних жанрах хореографії?

4. Як стиль визначає рухову та емоційну манеру виконання?
5. Чому важливою є відповідність акторської манери художньому задуму твору?

Завдання для самостійної роботи:

1. (індивідуальне виконання)

Виконати короткий руховий фрагмент у двох різних жанрово-стильових манерах. Звернути увагу на зміну якості руху та емоційної подачі.

Після виконання усно на занятті пояснити, як жанр і стиль вплинули на виразність образу.

2. (індивідуальне виконання)

Виконати один і той самий руховий матеріал, змінюючи стиль виконання.

Після виконання усно на занятті визначити, як змінився характер руху і сценічний образ.

Рекомендована література:

Основна

1.Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.

2.Banes, S. Terpsichore in Sneakers: Post-Modern Dance / S. Banes. — Middletown, CT : Wesleyan Univ. Press, 2017. — 356 p.

Тема 8. Сценічний діалог у хореографії.

Визначається поняття сценічного діалогу як форми взаємодії без слова. Розглядається пластичний діалог між партнерами, роль контакту, реакції, ритму та взаємного слухання у створенні сценічної дії та розвитку взаємин персонажів.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке сценічний діалог у хореографії?
2. Якими засобами здійснюється діалог без використання слова?
3. Яку роль відіграє пластичний контакт між партнерами?
4. Як ритм і реакція впливають на розвиток сценічної дії?
5. Чому взаємне «слухання» є важливим для створення правдивих сценічних взаємин?

Завдання для самостійної роботи:

1. (робота в парі)

У парі виконати короткий руховий фрагмент як діалог без слів. Звернути увагу на реакцію на рух партнера, контакт або дистанцію та ритм

взаємодії.

Після виконання усно на занятті пояснити, як було створено сценічний діалог.

2. (робота в парі)

У парі виконати той самий руховий матеріал у двох різних варіантах взаємодії.

Після виконання усно на занятті визначити, як змінився характер руху та взаємин між партнерами.

Рекомендована література:

Основна

1. Мейснер С. Про акторську професію : монографія / С. Мейснер ; переклад українською та редакція Романа Бажана. - Видавець Василь Рогів, 2023. - 236 с.
2. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.

Тема 9. Аналіз ролі та етапи побудови сценічного образу.

Розкривається поняття сценічного образу та принципи аналізу ролі. Розглядаються внутрішні та зовнішні характеристики персонажа, поетапна робота над образом, формування цілісності сценічного існування в хореографічному творі.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке сценічний образ у хореографічному творі?
2. Які принципи аналізу ролі використовуються в акторській роботі танцівника?
3. Які внутрішні та зовнішні характеристики персонажа необхідно враховувати?
4. Які Основна етапи роботи над сценічним образом?
5. Як досягається цілісність сценічного існування виконавця?

Завдання для самостійної роботи

Аналіз власних ролей у хореографічних уривках під час навчання

1. Обрати одну або декілька ролей (етюдів), виконаних у процесі навчання.
2. Проаналізувати власну роботу над сценічним образом.
3. Визначити використані акторські прийоми та засоби виразності.
4. Оцінити рівень емоційної включеності та сценічної достовірності.

5. Сформулювати висновки щодо подальших шляхів удосконалення виконавської майстерності.

Рекомендована література:

Основна

1. Данилюк, О. Г. Психологія танцю і сценічної поведінки : моногр. / О. Г. Данилюк. — Одеса : ОНУ, 2021. — 198 с.
2. Савенко, Н. О. Акторська техніка в сучасному танці : наук. статті / Н. О. Савенко. — Журнал «Мистецтвознавчі студії», 2023. — Вип. 15, С. 45–63.

Додаткова

1. Шариков Д. І. Сучасна хореографія як феномен художньої культури ХХ століття. / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. — К.: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2008. — 20 с

Тема 10. Імпровізація та її значення у хореографії.

Аналізується імпровізація як важливий засіб розвитку творчого мислення танцівника. Розглядається її роль у процесі самовираження, пошуку рухового матеріалу, формуванні акторської свободи та використанні в репетиційній і виконавській практиці.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке імпровізація в хореографічному мистецтві?
2. Яке значення має імпровізація для розвитку творчого мислення танцівника?
3. Як імпровізація сприяє самовираженню виконавця?
4. Яку роль вона відіграє у пошуку рухового матеріалу?
5. Як імпровізація використовується в репетиційній та виконавській практиці?

Завдання для самостійної роботи:

Індивідуальне відвідування драматичного театру (аналіз акторської гри)

1. Самостійно обрати та відвідати виставу драматичного театру.
2. Проаналізувати акторську гру виконавців головних і другорядних ролей.
3. Звернути увагу на сценічну увагу, внутрішню дію, партнерську взаємодію.
4. Визначити акторські прийоми, які можуть бути корисними для хореографа.

5. Підготувати стислий письмовий відгук із власними висновками.

Рекомендована література:

Основна

1. Коваленко, Т. С. Імпровізація в хореографії та акторській творчості : навч. посіб. / Т. С. Коваленко. — Харків : ХДПУ, 2017. — 224 с.
2. Мейснер С. Про акторську професію : монографія / С. Мейснер ; переклад українською та редакція Романа Бажана. - Видавець Василь Рогів, 2023. - 236 с.
3. Zarrilli, P. B. Acting (Re)Considered: A Theoretical and Practical Guide / P. B. Zarrilli. — London : Routledge, 2018. — 368 p.

Тема 11. Створення хореографічних етюдів з елементами акторської майстерності.

Розглядається хореографічний етюд як навчальна форма роботи над акторською майстерністю. Аналізується поєднання руху та драматургічного завдання, побудова простого сценічного конфлікту та розвиток образного мислення виконавця.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке хореографічний етюд і яке його навчальне призначення?
2. Як поєднуються рух і драматургічне завдання в етюді?
3. Яким чином будується простий сценічний конфлікт в етюдній роботі?
4. Як етюди сприяють розвитку акторської майстерності танцівника?
5. Яку роль етюдна робота відіграє у формуванні образного мислення?

Завдання для самостійної роботи

Підготовка етюдів на основі персонажів світового кінематографа

1. Обрати персонажа зі світового кінематографа.
2. Проаналізувати характер, психологічний стан і поведінкові особливості персонажа.
3. Перекласти риси персонажа у пластичну та рухову форму.
4. Створити короткий хореографічний етюд.
5. Представити етюд у практичній формі та підготувати коментар до виконаної роботи.

Рекомендована література:

Основна

1. Данилюк, О. Г. Психологія танцю і сценічної поведінки : моногр. / О. Г. Данилюк. — Одеса : ОНУ, 2021. — 198 с.

2.Савенко, Н. О. Акторська техніка в сучасному танці : наук. статті / Н. О. Савенко. — Журнал «Мистецтвознавчі студії», 2023. — Вип. 15, С. 45–63.

Тема 12. Створення хореографічних етюдів на основі сучасної хореографії та музики.

Висвітлюються особливості створення етюдів у сучасній хореографії. Розглядається музика як джерело образу, експериментальний підхід до руху, розвиток акторської присутності та індивідуального стилю танцівника.

Запитання для самоперевірки:

1. Які особливості створення етюдів у сучасній хореографії?
2. Яким чином музика стає джерелом сценічного образу?
3. Що означає експериментальний підхід до руху?
4. Як сучасна хореографія сприяє розвитку акторської присутності?
5. Яку роль відіграє індивідуальний стиль танцівника у створенні етюдів?

Завдання для самостійної роботи:

Створення парних імпровізаційних етюдів

1. Об'єднатися в пари для створення імпровізаційного етюдів.
2. Обрати тему або сценічну ситуацію для імпровізації.
3. Побудувати етюд на основі взаємодії, реакції та сценічного діалогу.
4. Продемонструвати етюд у навчальній аудиторії.
5. Проаналізувати результати виконання та зробити висновки.

Рекомендована література:

Основна

- 1.Коваленко, Т. С. Імпровізація в хореографії та акторській творчості : навч. посіб. / Т. С. Коваленко. — Харків : ХДПУ, 2017. — 224 с.
- 2.Мейснер С. Про акторську професію : монографія / С. Мейснер ; переклад українською та редакція Романа Бажана. - Видавець Василь Рогів, 2023. - 236 с

Тема 13. Пластична виразність артиста балету.

Розкривається поняття пластичної виразності як основи сценічної мови танцівника. Аналізується роль жесту, пози, динаміки руху, тілесної усвідомленості та індивідуальної пластики у створенні художнього образу.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке пластична виразність у хореографічному мистецтві?
2. Яку роль відіграють жест і поза у створенні сценічного образу?
3. Як динаміка руху впливає на емоційне сприйняття танцю?
4. Що означає тілесна усвідомленість артиста балету?
5. Як індивідуальна пластика збагачує художній образ?

Завдання для самостійної роботи:**1. (індивідуальне виконання)**

Виконати короткий руховий фрагмент, зосереджуючись на жесті, позі та якості руху. Звернути увагу на те, як ці елементи допомагають передати емоційний стан і характер образу.

Після виконання усно на занятті пояснити, які засоби зробили рух виразним.

2. (індивідуальне виконання)

Виконати той самий руховий матеріал, змінюючи динаміку руху (повільно — активно, м'яко — різко).

Після виконання усно на занятті визначити, як динаміка та індивідуальна пластика вплинули на сценічний образ.

Рекомендована література:**Основна**

1. Вернигора, І. І. Сценічна майстерність танцівника: методика викладання : навч.-метод. посіб. / І. І. Вернигора. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. — 248 с.
2. Данилюк, О. Г. Психологія танцю і сценічної поведінки : моногр. / О. Г. Данилюк. — Одеса : ОНУ, 2021. — 198 с.
3. Barba, E., & Savarese, N. A Dictionary of Theatre Anthropology: The Secret Art of the Performer / E. Barba, N. Savarese. — London ; New York : Routledge, 2019. — 432 p.

Тема 14. Балетмейстер та акторська майстерність.

Розглядається роль балетмейстера у формуванні акторської складової хореографічного твору. Аналізується взаємодія балетмейстера і виконавця, постановчий процес як режисерська робота та значення акторської майстерності для цілісності сценічного задуму.

Запитання для самоперевірки:

1. Яку роль відіграє балетмейстер у формуванні акторської складової хореографічного твору?

2. Як відбувається взаємодія балетмейстера і виконавця в постановочному процесі?
3. У чому полягає режисерська функція балетмейстера?
4. Як акторська майстерність впливає на цілісність сценічного задуму?
5. Чому для балетмейстера важливо володіти основами акторської майстерності?

Завдання для самостійної роботи:

1. (робота в парі)
У парі виконати короткий руховий фрагмент, де один учасник пропонує сценічне завдання або образ, а інший виконує його в русі. Після виконання усно на занятті пояснити, як запропоновані вказівки вплинули на акторську виразність і цілісність образу.
2. (робота в парі)
У парі виконати той самий руховий матеріал у двох варіантах:
– без уточнення образу;
– із чітко сформульованим сценічним задумом.

Після виконання усно на занятті визначити, як роль балетмейстера та акторська майстерність виконавця вплинули на сценічний результат.

Рекомендована література:

Основна

1. Данилюк, О. Г. Психологія танцю і сценічної поведінки : моногр. / О. Г. Данилюк. — Одеса : ОНУ, 2021. — 198 с.
2. Савенко, Н. О. Акторська техніка в сучасному танці : наук. статті / Н. О. Савенко. — Журнал «Мистецтвознавчі студії», 2023. — Вип. 15, С. 45–63.

Додаткова

1. Шариков Д. І. Сучасна хореографія як феномен художньої культури ХХ століття. / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. — К.: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2008. — 20 с

Освітній блок II. Основи режисерської майстерності у роботі балетмейстера. (II курс)

Тема 1. Особливості режисури хореографічної вистави.

Порівняння хореографічної режисури та режисури драматичного театру. Історичні передумови появи режисерської професії. Специфіка балетмейстерського мистецтва у контексті постановочного процесу. Цілі та завдання режисерської методології.

Запитання для самоперевірки:

1. У чому полягає специфіка режисури хореографічної вистави?
2. Які Основна відмінності між режисурою драматичного театру та хореографічною режисурою?
3. Які історичні передумови зумовили появу режисерської професії?
4. У чому полягає специфіка балетмейстерського мистецтва в постановочному процесі?
5. Які Основна цілі та завдання режисерської методології у балетному театрі?
6. Які головні аспекти сучасної європейської режисури.

Завдання для самостійної роботи

Перегляд сучасних балетів та аналіз режисерської методики

1. Обрати сучасну балетну постановку для перегляду.
2. Проаналізувати режисерську концепцію вистави.
3. Звернути увагу на роботу з конфліктом, композицією, мізансценами.
4. Визначити режисерські прийоми, що формують цілісність вистави.
5. Оформити аналітичні висновки у письмовій формі.

Рекомендована література:

Основна

- 1.Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
- 2.Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.
- 3.Олениченко І. Г., Гутник А. Г. Основи режисерського мистецтва у сучасній хореографії: теоретичний аспект: навчально-методичний посібник. Лекції / науковий документ. Київ, 2020. 142 с.

Додаткова

- 1.Чепалов О. І. Хореографічний театр. Західної Європи ХХ ст.: монографія / О.І. Чепалов; Харк. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2077 – 344 с. 47.
- 2.Чепалов О. І. Хореологія: статті та лекції. Київ: Ліра-К, 2020. 201 с.

Тема 2. Види хореографічної режисури.

Основна види балетної режисури та специфіка їх залучення під час роботи над виставою:

- режисура руху;

- предметна режисура (використання предметів у балетній виставі);
- безпредметна режисура (робота з уявними предметами);
- режисура уяви (з уявним персонажем або персонажами);
- режисура ситуацій (різноманітні сценічні положення дійових осіб);
- режисура імпровізації;
- режисура стилізації (стилізація у балетних постановках та методи стилізації танцювального руху);
- режисура мізансцен;

Запитання для самоперевірки:

1. Які Основна види хореографічної режисури застосовуються у балетній виставі?
2. У чому полягає режисура руху та її роль у створенні образу?
3. Яке значення має предметна режисура у балетній виставі?
4. У чому специфіка безпредметної режисури та режисури уяви?
5. Як режисура ситуацій і мізансцен формує сценічну дію?
6. Яке місце посідає імпровізація у режисерському процесі?
7. Що таке режисура стилізації та якими методами вона реалізується?

Завдання для самостійної роботи:

1. (структуровано-усне)
На основі матеріалу лекції усно на занятті назвати Основна види хореографічної режисури та коротко пояснити їх призначення у балетній виставі.
2. (аналітично-усне)
Усно на занятті охарактеризувати 2–3 види режисури (на вибір), звернувши увагу на:
 - особливості їх використання;
 - вплив на сценічну дію;
 - значення для створення цілісного художнього образу.

Рекомендована література:

Основна

1. Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
2. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.

Тема 3. Літературне першоджерело як основа для хореографічної режисури.

Мистецтво відбору літературного твору для постановки. Робота з драматургом над лібрето. Композиційна побудова літературної першооснови та її трансформація під впливом режисерської концепції. Приклади з історії світового балету: втілення літературних сюжетів на балетній сцені XIX-XXI ст.

Запитання для самоперевірки:

1. За якими критеріями відбирається літературний твір для балетної постановки?
2. Якою є роль балетмейстера у роботі над лібрето?
3. Як відбувається трансформація літературної першооснови у хореографічний твір?
4. Що таке композиційна побудова літературного першоджерела?
5. Які приклади втілення літературних сюжетів у світовому балеті XIX–XXI ст. можна навести?

Завдання для самостійної роботи:

1. (аналітично-усне)

На основі матеріалу лекції усно на занятті пояснити, за якими критеріями відбирається літературний твір для хореографічної постановки та яку роль відіграє балетмейстер у роботі над лібрето.

2. (пояснювально-усне)

Усно на занятті охарактеризувати процес трансформації літературного першоджерела у хореографічний твір, звернувши увагу на композиційну побудову сюжету та вплив режисерської концепції. За можливості навести приклад балетної постановки, створеної на основі літературного твору.

Рекомендована література:

Основна

- 1.Олениченко І. Г., Гутник А. Г. Основи режисерського мистецтва у сучасній хореографії: теоретичний аспект: навчально-методичний посібник. Лекції / науковий документ. Київ, 2020. 142 с.
- 2.Banes, S. Terpsichore in Sneakers: Post-Modern Dance / S. Banes. — Middletown, CT : Wesleyan Univ. Press, 2017. — 356 p.

Тема 4. Конфлікт та його значення у балетній виставі. Приклади з відомих постановок.

Визначення терміну «конфлікт» та його роль у побудові театрального видовища. Залучення конфлікту у композиційну структуру вистави. Види конфліктів та режисерські методи, що здатні загострити конфліктну

ситуацію, або пом'якшити її. Приклади дієвого конфлікту з відомих постановок європейського театру.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке конфлікт у театральному мистецтві?
2. Яку роль відіграє конфлікт у композиційній структурі балетної вистави?
3. Які види конфліктів використовуються у балеті?
4. Якими режисерськими методами можна загострити або пом'якшити конфлікт?
5. Наведіть приклади дієвого конфлікту з відомих балетних постановок.

Завдання для самостійної роботи:

1. (пояснювально-усне)

На основі матеріалу лекції усно на занятті пояснити поняття конфлікту в балетній виставі та його роль у побудові композиційної структури театального видовища.

2. (аналітично-усне)

Усно на занятті охарактеризувати види конфліктів, що використовуються у балеті, та пояснити, якими режисерськими методами конфлікт може бути загострений або пом'якшений. За можливості навести приклад дієвого конфлікту з відомої балетної постановки.

Рекомендована література:

Основна

1. Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
2. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.

Тема 5. Задум балетної вистави та етапи його втілення.

Основна етапи розробки та втілення задуму вистави. Робота над лібрето та сценарним планом. Особливості підбору учасників постановочного процесу. Підпорядкування концептуальному задуму усіх учасників роботи над виставою. Пошук цілісності у композиційній побудові майбутньої вистави.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке задум балетної вистави?
2. Які основні етапи розробки та реалізації задуму?
3. Яку роль відіграє лібрето і сценарний план у постановочному процесі?
4. За якими принципами здійснюється підбір учасників постановки?
5. Як композиційна побудова допомагає сформувати задум?
6. Як досягається композиційна та ідейна цілісність вистави?

Завдання для самостійної роботи

Розробка режисерської редакції класичного балету

1. Обрати класичний балетний твір.
2. Проаналізувати оригінальну версію балету.
3. Розробити власну режисерську концепцію вистави.
4. Запропонувати зміни у драматургії, образній системі або стилістиці.
5. Оформити режисерську редакцію у письмовому вигляді.

Рекомендована література:

Основна

1. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.
2. Олениченко І. Г., Гутник А. Г. Основи режисерського мистецтва у сучасній хореографії: теоретичний аспект: навчально-методичний посібник. Лекції / науковий документ. Київ, 2020. 142 с.
3. Foster, S. L. Choreographing Empathy: Kinesthesia in Performance / S. L. Foster. — New York : Routledge, 2018. — 240 p.

Тема 6. Різновиди жанрів та особливості їх втілення у балетній виставі.

Жанр у балетному мистецтві визначає стиль, форму та тематичні особливості вистави, впливає на характер рухів, пластики, музичне та сценографічне рішення, а також на акторську роботу танцівника. Основна жанри включають класичний балет із традиційною технікою та структурою, сюжетний балет із драматургічною лінією та пантомімою, симфонічний або абстрактний балет, де акцент на музичній та пластичній формі, народний балет, що відтворює національний колорит, сучасний балет із гнучкою структурою та експериментальною пластикою, а також комедійний або міні-балет із легким, гротескним характером. Втілення жанру проявляється у специфіці рухів, музичному супроводі, костюмах, сценографії та акторській виразності, що дозволяє глядачу сприймати сценічну дію відповідно до художнього задуму та емоційного настрою вистави.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке жанр у балетному театрі?
2. Яке значення має жанр для режисерського задуму вистави?
3. Які Основна жанри існують у балетному мистецтві?
4. Як жанрові особливості впливають на хореографічну лексику та образність?
5. У чому полягає режисерська специфіка роботи з різними жанрами?

Завдання для самостійної роботи

Індивідуальне відвідування драматичного театру (аналіз режисури)

1. Самостійно обрати драматичну виставу.
2. Проаналізувати режисерське рішення вистави.
3. Оцінити композицію, мізансцени, темпоритм.
4. Визначити роль режисури у формуванні цілісності вистави.
5. Підготувати стислий письмовий відгук.

Рекомендована література:

Основна

1. Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
2. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.

Тема 7. Особливості роботи балетмейстера зі сценографом над створенням візуального втілення вистави.

Специфіка втілення візуального образу майбутньої вистави. Особливості підготовчого етапу роботи з макетом. Розуміння законів художньої єдності, відчуття міри, стилістичних ознак у роботі над виставою. Приклади балетної сценографії та персоналії видатних сценографів ХХ-ХХІ ст.

Запитання для самоперевірки:

1. Яку роль відіграє сценографія у балетній виставі?
2. У чому полягає специфіка співпраці балетмейстера зі сценографом?
3. Яке значення має макет у підготовчому етапі постановки?
4. Що таке художня єдність та відчуття міри у сценографії?
5. Яких видатних сценографів ХХ-ХХІ ст. можна назвати?

Завдання для самостійної роботи

Залучення режисури у створенні балету на історичну тематику

1. Обрати історичну тему для балетної постановки.
2. Сформулювати режисерський задум майбутньої вистави.
3. Визначити стильові та жанрові особливості.
4. Скласти перелік режисерських прийомів і методів.
5. Оформити концепцію у письмовій формі.

Рекомендована література:

Основна

1. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.
2. Barba, E., & Savarese, N. A Dictionary of Theatre Anthropology: The Secret Art of the Performer / E. Barba, N. Savarese. — London ; New York : Routledge, 2019. — 432 p.

Додаткова

1. Чепалов О. І. Хореологія: статті та лекції. Київ: Ліра-К, 2020. 201 с.
2. Шабаліна О.М. Модерний танець жінок-балетмейстерів заходу XX століття: культурологічний аспект. Автореферат дисертації на здобуття ступеня кандидата мистецтвознавства. — Харків, 2010. — 20 с.
3. Шариков Д. І. Сучасна хореографія як феномен художньої культури XX століття. / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. — К.: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2008. — 20 с

Тема 8. Особливості роботи балетмейстера з композитором.

Етапи роботи з композитором над музикою до вистави. Закони музичного мистецтва і особливості їх функціонування у балетному театрі. Приклади співпраці композиторів і балетмейстерів.

Запитання для самоперевірки:

1. Які етапи співпраці балетмейстера з композитором?
2. Які закони музичного мистецтва є важливими для балетного театру?
3. Як музика впливає на режисерське рішення вистави?
4. Які приклади успішної співпраці композиторів і балетмейстерів відомі в історії балету?
5. Яку роль відіграє музичний матеріал у формуванні драматургії вистави?

Завдання для самостійної роботи:

1. (пояснювально-усне)

На основі матеріалу лекції усно на занятті охарактеризувати етапи роботи балетмейстера з композитором над музикою до хореографічної вистави та пояснити значення музичного матеріалу для постановочного процесу.

2. (аналітично-усне)

Усно на занятті пояснити, які закони музичного мистецтва є визначальними для балетного театру та як музика впливає на режисерське рішення і драматургію вистави. За можливості навести приклад співпраці композитора і балетмейстера з історії балету.

Рекомендована література:

Основна

- 1.Олениченко І. Г., Гутник А. Г. Основи режисерського мистецтва у сучасній хореографії: теоретичний аспект: навчально-методичний посібник. Лекції / науковий документ. Київ, 2020. 142 с.
- 2.Banes, S. Terpsichore in Sneakers: Post-Modern Dance / S. Banes. — Middletown, CT : Wesleyan Univ. Press, 2017. — 356 p.

Тема 9. Робота балетмейстера з художником по костюмах над створенням балетної вистави.

Підбір художника по костюмам, враховуючи стилістику та специфіку майбутньої вистави. Аналіз ролі костюму у балетній виставі на прикладах «Руських сезонів» С. Дягілева. Національні та побутові костюми та їх залучення у візуальному рішенні балетної постановки.

Запитання для самоперевірки:

1. Яке значення має костюм у балетній виставі?
2. За якими принципами обирається художник по костюмах?
3. Як костюм впливає на характер і пластику сценічного образу?
4. Яку роль відіграв костюм у постановках «Руських сезонів» С. Дягілева?
5. Чи може костюм бути окремим персонажем?
6. Як використовуються національні та побутові костюми у балетних виставах?
7. Як матеріал костюму впливає на рух виконавця?

Завдання для самостійної роботи:

1. (пояснювально-усне)
На основі матеріалу лекції усно на занятті пояснити значення костюму у балетній виставі та охарактеризувати принципи вибору художника по костюмах з урахуванням стилістики і задуму постановки.
2. (аналітично-усне)
Усно на занятті проаналізувати роль костюму у формуванні сценічного образу, звернувши увагу на його вплив на пластику руху, характер персонажа та драматургію вистави. За можливості навести приклад з відомих балетних постановок або «Руських сезонів».

Рекомендована література:

Основна

- 1.Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.

2.Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.

Тема 10. Значення музичного матеріалу у роботі балетмейстера.

Засоби режисури щодо посилення ролі музичного матеріалу у виставі. Режисура музичних пауз . Мистецтво музичного контрапункту. Робота з музичними повторами та модуляціями у мізансценах вистави.

Запитання для самоперевірки:

1. Яку роль відіграє музичний матеріал у балетній виставі?
2. Які режисерські засоби посилюють вплив музики?
3. Що таке режисура музичних пауз?
4. У чому полягає принцип музичного контрапункту?
5. Як використовуються музичні повтори та модуляції у мізансценах?

Завдання для самостійної роботи:

☐ (пояснювально-усне)

На основі матеріалу лекції усно на занятті пояснити значення музичного матеріалу у роботі балетмейстера та охарактеризувати режисерські засоби, що посилюють його вплив у балетній виставі.

☐ (аналітично-усне)

Усно на занятті розкрити поняття режисури музичних пауз і музичного контрапункту, а також пояснити роль музичних повторів і модуляцій у побудові мізансцен та драматургії вистави.

Рекомендована література:

Основна

- 1.Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
- 2.Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.

Тема 11. Робота балетмейстера з темпом і ритмом у хореографічній виставі.

Поняття темпу та ритму у хореографічній виставі. Вплив музичного матеріалу на природу темпу та ритму. Метроритмічний метод. Побудова режисерської концепції через темп і ритм на прикладах сучасних балетмейстерів.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке темп і ритм у хореографічній виставі?
2. Як музичний матеріал впливає на темпоритм постановки?
3. У чому полягає метроритмічний метод?
4. Як темп і ритм формують режисерську концепцію вистави?
5. Які приклади роботи з темпоритмом у сучасному балеті вам відомі?

Завдання для самостійної роботи:

☐ (пояснювально-усне)

На основі матеріалу лекції усно на занятті пояснити поняття темпу і ритму в хореографічній виставі та охарактеризувати їх значення для побудови сценічної дії.

☐ (аналітично-усне)

Усно на занятті розкрити вплив музичного матеріалу на темпоритм постановки, пояснити суть метроритмічного методу та визначити, як темп і ритм формують режисерську концепцію вистави. За можливості навести приклад із сучасної балетної практики.

Рекомендована література:

Основна

1. Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
2. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.
3. Олениченко І. Г., Гутник А. Г. Основи режисерського мистецтва у сучасній хореографії: теоретичний аспект: навчально-методичний посібник. Лекції / науковий документ. Київ, 2020. 142 с.

Додаткова

1. Чепалов О. І. Хореологія: статті та лекції. Київ: Ліра-К, 2020. 201 с.

Тема 12. Виникнення хореодрами та особливості подібних вистав.

Хореодрама як окремий напрямок хореографічного мистецтва. Вплив драматичного театру на формування хореодрами. Приклади хореодрами з мистецького спадку К. МакМіллана та Дж. Кранко.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке хореодрама як напрям хореографічного мистецтва?
2. Який вплив мав драматичний театр на формування хореодрами?
3. У чому особливість драматургії хореодраматичної вистави?
4. Які риси хореодрами притаманні творам К. МакМіллана?

5. Який внесок у розвиток хореодрами зробив Дж. Кранко?

Завдання для самостійної роботи:

□ (пояснювально-усне)

На основі матеріалу лекції усно на занятті пояснити, що таке хореодрама як напрям хореографічного мистецтва, та охарактеризувати її основні особливості у порівнянні з традиційною балетною виставою.

□ (аналітично-усне)

Усно на занятті розкрити вплив драматичного театру на формування хореодрами та охарактеризувати внесок К. МакМіллана і Дж. Кранко у розвиток хореодраматичної вистави, звернувши увагу на особливості драматургії їхніх творів.

Рекомендована література:

Основна

- 1.Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
- 2.Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.
- 3.Олениченко І. Г., Гутник А. Г. Основи режисерського мистецтва у сучасній хореографії: теоретичний аспект: навчально-методичний посібник. Лекції / науковий документ. Київ, 2020. 142 с.

Додаткова

- 1.Чепалов О. І. Хореографічний театр. Західної Європи XX ст.: монографія / О.І. Чепелов; Харк. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2077 – 344 с. 47.
- 2.Чепалов О. І. Хореологія: статті та лекції. Київ: Ліра-К, 2020. 201 с.

Тема 13. Метафоричне (образне) мислення балетмейстера у роботі з хореографічним матеріалом.

Поняття «метафори» та літературних тропів. Приклади метафоричного театру у роботах режисерів XX-XXI ст. Робота зі сценографом, художником по світлу, художником по костюму у пошуках образної виразності вистави.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке метафора у мистецтві?
2. Які літературні тропи використовуються в театральній режисурі?

3. Як метафоричне мислення проявляється у хореографічній постановці?
4. Яку роль відіграє співпраця з художниками у створенні образності?
5. Які приклади метафоричного театру XX–XXI ст. вам відомі?

Завдання для самостійної роботи:

□ (пояснювально-усне)

На основі матеріалу лекції усно на занятті пояснити поняття метафори в мистецтві та охарактеризувати, як метафоричне (образне) мислення використовується балетмейстером у роботі з хореографічним матеріалом.

□ (аналітично-усне)

Усно на занятті розкрити роль співпраці балетмейстера зі сценографом, художником по світлу та художником по костюмах у створенні образної виразності вистави. За можливості навести приклад метафоричного театру XX–XXI століття.

Рекомендована література:

Основна

1. Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
2. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.
3. Олениченко І. Г., Гутник А. Г. Основи режисерського мистецтва у сучасній хореографії: теоретичний аспект: навчально-методичний посібник. Лекції / науковий документ. Київ, 2020. 142 с.

Тема 14. Композиційна цілісність вистави та методи її досягнення.

Засоби композиційної цілісності вистави. Завдання режисури у напрямку пошуку ідейної, візуальної, виконавської єдності постановки.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке композиційна цілісність балетної вистави?
2. Які засоби забезпечують композиційну єдність постановки?
3. Яку роль відіграє режисура у досягненні цілісності?
4. Як поєднуються ідейна, візуальна та виконавська складові вистави?
5. Які помилки можуть порушити композиційну цілісність балету?

Завдання для самостійної роботи

Порівняльний аналіз кінематографічного кадру, театральної мізансцени та балетної сцени.

1. Обрати приклади з кінематографа, драматичного театру та балету.
2. Проаналізувати особливості композиції кожного прикладу.
3. Визначити спільні та відмінні засоби виразності.
4. Простежити вплив режисерського мислення на сценічний простір.
5. Оформити результати у вигляді письмової роботи.

Рекомендована література:

Основна

1. Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
2. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.

Тема 15. Приклади використання режисури у сучасному українському балеті.

Розвиток сучасного українського балету та актуальність залучення режисерської методології у постановках кількох останніх років. Режисерські прийоми у сучасному та класичному балетах. Пошук образної виразності сучасними українськими балетмейстерами.

Запитання для самоперевірки:

1. Які тенденції характерні для сучасного українського балету?
2. Чому режисерська методологія є актуальною для сучасних постановок?
3. Які режисерські прийоми використовуються в українських балетах останніх років?
4. Як поєднуються сучасні та класичні режисерські підходи?
5. Які українські балетмейстери працюють з образною виразністю на сучасному етапі?

Завдання для самостійної роботи:

Вивчення особливостей режисури сучасного українського балету

1. Ознайомитися з сучасними українськими балетними постановками.
2. Визначити ключові режисерські тенденції.
3. Проаналізувати образну мову та тематику вистав.
4. Звернути увагу на поєднання класичних і сучасних засобів виразності.
5. Підготувати письмовий аналітичний огляд.

Рекомендована література:

Основна

1.Олениченко І. Г., Гутник А. Г. Основи режисерського мистецтва у сучасній хореографії: теоретичний аспект: навчально-методичний посібник. Лекції / науковий документ. Київ, 2020. 142 с.

Додаткова

1.Чепалов О. І. Хореологія: статті та лекції. Київ: Ліра-К, 2020. 201 с.

Тема 16. Імпровізація у сучасній хореографії.

Засоби імпровізації у хореографічному мистецтві. Імпровізація у європейському драматичному театрі. Імпровізаційні експерименти М. Кеннінгема та інших представників американського авангардного балету. Імпровізація у хореографічних постановках сучасних європейських балетмейстерів.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке імпровізація у хореографічному мистецтві?
2. Які засоби імпровізації використовуються у балеті?
3. Яким є зв'язок імпровізації з драматичним театром?
4. У чому полягають імпровізаційні експерименти М. Кеннінгема?
5. Як імпровізація застосовується у сучасних європейських постановках?

Завдання для самостійної роботи:

☐ (пояснювально-усне)

На основі матеріалу лекції усно на занятті пояснити поняття імпровізації у хореографічному мистецтві та охарактеризувати основні засоби імпровізації, що використовуються у балеті.

☐ (аналітично-усне)

Усно на занятті розкрити зв'язок імпровізації з драматичним театром, а також охарактеризувати особливості імпровізаційних підходів у творчості М. Кеннінгема та сучасних європейських балетмейстерів.

Рекомендована література:

Основна

- 1.Коваленко, Т. С. Імпровізація в хореографії та акторській творчості : навч. посіб. / Т. С. Коваленко. — Харків : ХДПУ, 2017. — 224 с.
- 2.Мейснер С. Про акторську професію : монографія / С. Мейснер ; переклад українською та редакція Романа Бажана. - Видавець Василь Рогів, 2023. - 236 с.

Тема 17. Особливості хореографічної режисури Дж. Ноймаса.

Джон Ноймаєр, біографія та Основна етапи творчого шляху. Власний стиль та світогляд Дж. Ноймаєра на прикладах його балетів. Вплив різноманітних акторських шкіл на творчість Дж. Ноймаєра і специфіка його роботи з балетним артистом. Перепегляд фрагментів з вистав.

Запитання для самоперевірки: Які Основна етапи творчого шляху Джона Ноймаєра?

1. У чому полягає особливість його режисерського стилю?
2. Як світогляд Ноймаєра проявляється у його балетах?
3. Які європейські акторські школи мали вагомий вплив на творчість Дж. Ноймаєра?
4. У чому специфіка роботи Ноймаєра з балетним артистом?

Завдання для самостійної роботи

Вплив режисури драматичного театру на сучасний балет

1. Переглянути вистави сучасних європейських драматичних режисерів.
2. Проаналізувати використані режисерські прийоми.
3. Визначити можливості адаптації цих прийомів у балеті.
4. Порівняти драматичну та хореографічну режисуру.
5. Оформити письмові висновки.

Рекомендована література:

Додаткова

1. Чепалов О. І. Хореографічний театр. Західної Європи XX ст.: монографія / О.І. Чепелов; Харк. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2077 – 344 с. 47.
2. Чепалов О. І. Хореологія: статті та лекції. Київ: Ліра-К, 2020. 201 с.

Тема 18. Особливості режисури балетних вистав К.

МакМіллана.

Хореодрами К. МакМіллана. Робота в театрі «Ковент-Гарден». Режисерські прийоми (робота з композицією, літературним першоджерелом, сценографія та світло) на прикладах відомих постановок К. МакМіллана.

Запитання для самоперевірки:

1. Яке місце посідає Кеннет МакМіллан у розвитку балетної режисури?
2. У чому полягає специфіка його хореодрам?
3. Як МакМіллан працював з літературним першоджерелом?
4. Які режисерські прийоми він використовував у композиції вистав?
5. Яку роль відігравали сценографія та світло у його постановках?

Завдання для самостійної роботи

Вплив режисури драматичного театру на сучасний балет

1. Переглянути вистави сучасних європейських драматичних режисерів.
2. Проаналізувати використані режисерські прийоми.
3. Визначити можливості адаптації цих прийомів у балеті.
4. Порівняти драматичну та хореографічну режисуру.
5. Оформити письмові висновки.

Рекомендована література:

Додаткова

1. Чепалов О. І. Хореографічний театр. Західної Європи XX ст.: монографія / О.І. Чепелов; Харк. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2077 – 344 с. 47.
2. Чепалов О. І. Хореологія: статті та лекції. Київ: Ліра-К, 2020. 201 с.

4. Структура освітнього компонента

Назви освітніх блоків і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Лек	Пр.	Сем	Інд	СРС
1	2	3	4	5	6	7
Освітній блок І. Акторська майстерність в хореографії.	І курс					
Тема 1. Особливості акторської майстерності у хореографії.		2				
Тема 2. Основні напрямки акторських шкіл XX ст.		4				10
Тема 3. Сценічна увага та її значення для артиста балету.		4				
Тема 4. Уява та фантазія в процесі створення сценічного образу.		4				

Тема 5. Конфлікт та його специфіка у акторській майстерності.		4				
Тема 6. Запропоновані обставини у хореографічному творі.		2				
Тема 7. Жанрові та стильові особливості хореографічного твору.		4	6			
Тема 8. Сценічний діалог у хореографії.		4				
Тема 9. Аналіз ролі та етапи побудови сценічного образу.		2	4			10
Тема 10. Імпровізація та її значення у хореографії.		4				8
Тема 11. Створення хореографічних етюдів з елементами акторської майстерності.		4				6
Тема 12. Створення хореографічних етюдів на основі сучасної хореографії та музики.		6	6			10
Тема 13. Пластична виразність артиста балету.		2				
Тема 14. Балетмейстер та акторська майстерність.		4				
Освітній блок II. Основи режисерської майстерності у роботі балетмейстера.	II курс					
Тема 1. Особливості режисури хореографічної вистави.		2				6
Тема 2. Види хореографічної режисури.		4				
Тема 3. Літературне першоджерело як основа для хореографічної режисури.		2	4			
Тема 4. Конфлікт та його значення у балетній виставі. Приклади з відомих постановок.		2				
Тема 5. Задум балетної вистави та етапи його втілення.		4				8

Тема 6. Різновиди жанрів та особливості їх втілення у балетній виставі.		2				8
Тема 7. Особливості роботи балетмейстера зі сценографом над створенням візуального втілення вистави.		2	4			8
Тема 8. Особливості роботи балетмейстера з композитором.		4				
Тема 9. Робота балетмейстера з художником по костюмах над створенням балетної вистави.		4	4			
Тема 10. Значення музичного матеріалу у роботі балетмейстера.		2	4	2		
Тема 11. Робота балетмейстера з темпом і ритмом у хореографічній виставі.		2				
Тема 12. Виникнення хореодрами та особливості подібних вистав.		4				
Тема 13. Метафоричне (образне) мислення балетмейстера у роботі з хореографічним матеріалом.		2				
Тема 14. Композиційна цілісність вистави та методи її досягнення.		2	4			8
Тема 15. Приклади використання режисури у сучасному українському балеті.		4				6
Тема 16. Імпровізація у сучасній хореографії.		4		2		
Тема 17. Особливості хореографічної режисури Дж. Ноймаєра.		2				4
Тема 18. Особливості режисури балетних вистав К. МакМіллана.		2				4
Всього за навчальним планом:	240	100	36	4	4	96

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Аналіз жанрових та стильових особливостей на прикладах побачених вистав.	6

2.	Створення порівняльного аналізу власних виконавських робіт за період навчання	4
3.	Створення хореографічних етюдів на основі сучасної хореографії та музики.	6
4.	Підбір літературних першоджерел для створення власної хореографічної постановки.	4
5.	Розробка художнього образу власної хореографічної постановки.	6
6.	Процес підбору костюмів для власної хореографічної постановки.	4
7.	Робота з музичним матеріалом в постановочному процесі.	2
8.	Написання композиційної схеми власної хореографічної постановки.	4
	Усього годин:	36

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Робота постановника с сучасними композиторами на прикладах європейських постановок 2010-2022 рр.	2
2	Концептуальне мистецтво поч. ХХІ ст. у хореографії.	2
Усього годин:		4

7. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Перегляд сучасних балетів та аналіз акторської гри	10
2.	Аналіз власних ролей у хореографічних уривках під час навчання	10
3.	Індивідуальне відвідування драматичного театру. Стислий відгук на особливості акторської гри у виставі.	8
4.	Підготовка етюдів на основі улюблених персонажів у світовому кінематографі.	6
5.	Перегляд сучасних балетів та виявлення і аналіз режисерської методики.	6
6.	Створення парних імпровізаційних етюдів з однокурсниками.	10
7.	Розробка режисерської редакції класичного балету.	8

8.	Вивчення особливостей режисури сучасного українського балету	6
9.	Вплив режисури драматичного театру на сучасний балет (перегляд вистав сучасних європейських режисерів драматичного театру)	8
10.	Індивідуальне відвідування драматичного театру. Стислий відгук на особливості режисури побаченої вистави.	8
11.	Порівняльний аналіз кінематографічного кадру, театральної мізансцени та балетної сцени на прикладах видатних режисерів та балетмейстерів.	8
12.	Залучення режисури задля розробки стилю балету на історичну тематику. Перелік можливих методів та прийомів.	8
	Усього годин:	96

8. Методи та форми навчання

Освітній процес реалізується з використанням різноманітних методів і форм навчальної діяльності, зокрема усного викладу матеріалу, пояснення, діалогічної бесіди, лекційних занять (у тому числі оглядових лекцій), а також перегляду сценічних постановок із подальшим їх аналізом і колективним обговоренням.

9. Методи та форми контролю

Для визначення рівня навчальних досягнень здобувачів освіти застосовується комплексна система оцінювання, що ґрунтується на поєднанні результатів поточної навчальної роботи та підсумкового контролю у формі екзамену. Формування підсумкової оцінки з освітнього компонента здійснюється з урахуванням результатів усіх видів навчальної діяльності протягом семестру.

Поточне оцінювання знань базується на накопичувальному принципі та передбачає поетапне зарахування результатів роботи здобувачів освіти під час вивчення навчальних модулів. Система контролю включає поточний, тематичний та семестровий (академічний) контроль.

Поточний контроль проводиться впродовж навчального семестру під час аудиторних занять і передбачає усні та письмові опитування, тестування, оцінювання рефератів, доповідей, виконання домашніх і самостійних завдань. Об'єктами поточного контролю є регулярність відвідування занять, активність у навчальному процесі, участь у дискусіях, а також якість виконання індивідуальних і самостійних робіт.

При оцінюванні активності здобувачів освіти враховується рівень засвоєння навчального матеріалу, аргументованість відповідей, здатність до аналізу та участь в обговоренні тем, винесених на заняття.

Тематичний контроль спрямований на перевірку рівня опанування основних понять, теоретичних положень і практичних умінь у межах окремої теми. Його метою є визначення сформованих компетентностей, виявлення прогалин у знаннях і корекція подальшого навчального процесу. Тематичне оцінювання може здійснюватися під час завершального семінарського заняття або у формі тематичної контрольної роботи, якщо це передбачено робочою програмою дисципліни.

Підсумковий контроль відображає загальний рівень опанування теоретичного матеріалу та результати навчальної діяльності здобувача освіти за семестр. Він узагальнює показники поточного та тематичного контролю.

З метою стимулювання систематичної роботи здобувачів освіти протягом усього семестру та мінімізації впливу випадкових чинників на підсумкову оцінку застосовується накопичувальна система оцінювання. У межах цієї системи оцінюються всі види навчальної активності, зокрема робота на семінарських заняттях, індивідуальні та самостійні завдання, що забезпечує поетапне накопичення балів упродовж навчального блоку.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за національною шкалою, шкалою ECTS та 100-бальною шкалою. Основною для розрахунку підсумкового результату є 100-бальна шкала, з подальшим переведенням балів у відповідні оцінки державної шкали та шкали ECTS відповідно до встановлених критеріїв.

10. Оцінювання результатів навчання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	За шкалою ECTS	За національною системою	Характеристика знань, умінь і навичок здобувача освіти
90-100	A	відмінно	Здобувач освіти повно та ґрунтовно засвоїв усі теми освітнього компонента, вільно і самостійно оперує поняттями акторської майстерності та режисури хореографічної вистави, демонструє цілісне розуміння образної, драматургічної та виконавської складових хореографічного твору, усвідомлює значення освітнього компонента для професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та підсумковий контроль освітнього блоку.
85-89	B	Дуже добре	Здобувач освіти загалом ґрунтовно засвоїв навчальний матеріал, допускає незначні неточності в окремих питаннях акторської майстерності та режисури, уміє самостійно викладати зміст

			основних тем, виконав завдання кожної теми та підсумковий контроль освітнього блоку в повному обсязі.
75-84	C	добре	Здобувач освіти засвоїв основний зміст освітнього компонента, однак має фрагментарні знання з окремих тем, не завжди вміє самостійно і послідовно викладати окремі питання, частину завдань кожної теми та підсумкового контролю виконав не повністю.
65-74	D	задовільно	Здобувач освіти засвоїв лише окремі теми освітнього компонента, має поверхове уявлення про зміст акторської майстерності та режисури, не вміє самостійно викладати Основна положення курсу, значну частину завдань кожної теми та підсумкового контролю не виконав.
60-64	E	достатньо	Здобувач освіти засвоїв мінімально необхідний обсяг навчального матеріалу, володіє поодинокими знаннями з тем курсу, не вміє достатньо самостійно викладати зміст більшості питань освітнього компонента, виконав лише окремі завдання кожної теми та підсумкового контролю.
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	Здобувач освіти не засвоїв більшості тем освітнього компонента, не орієнтується в основних поняттях акторської майстерності та режисури, не вміє викладати зміст ключових питань курсу, не виконав більшість завдань кожної теми та підсумкового контролю; потребує повторного складання.
1-34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням)	Здобувач освіти не засвоїв навчальну програму освітнього компонента, не вміє викладати зміст жодної з тем, не продемонстрував сформованості базових знань і вмінь, не виконав підсумковий контроль освітнього блоку; потребує обов'язкового повторного вивчення освітнього компонента.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Залік у кінці II семестру

Присутність на лекціях	Самостійна робота	Практична робота	Залік	Всього

28	14	18	40	100
-----------	-----------	-----------	-----------	------------

Присутність на лекції – 2 бали.

Самостійна робота – 14 балів.

Захист реферату – 18 балів.

Залік – 40 балів.

Екзамен в кінці IV семестру

Присутність на лекціях	Самостійна робота	Практична робота	Екзамен	Всього
36	12	12	40	100

Присутність на лекції – 2 бали.

Самостійна робота – 12 балів.

Захист реферату – 12 балів.

Екзамен – 40 балів.

11. Методичне забезпечення

1. Навчальна та робоча програма з ОК.
2. Конспект лекцій.
3. Методичне забезпечення самостійної підготовки студентів.
4. Методичне забезпечення поточного контролю знань студентів.
5. Активні методи навчання.
6. Інтерактивні методи навчання.
7. Забезпечення фото- та відео-матеріалами (записи вистав, балетів, зображення ескізів костюмів, декорації тощо)
8. Забезпечення ТЗН.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Бойко, М. М. Акторська майстерність у хореографічному мистецтві : навч. посіб. / М. М. Бойко. — Київ : Видавничий центр «Академія», 2018. — 312 с.
2. Вернигора, І. І. Сценічна майстерність танцівника: методика викладання : навч.-метод. посіб. / І. І. Вернигора. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. — 248 с.
3. Гнатюк, П. В. Режисура концертно-сценічних постановок : навч. посіб. / П. В. Гнатюк. — Київ : Музична Україна, 2019. — 276 с.
4. Данилюк, О. Г. Психологія танцю і сценічної поведінки : моногр. / О. Г. Данилюк. — Одеса : ОНУ, 2021. — 198 с.

5. Коваленко, Т. С. Імпровізація в хореографії та акторській творчості : навч. посіб. / Т. С. Коваленко. — Харків : ХДПУ, 2017. — 224 с.
 6. Лисенко, В. П. Хореографічна режисура : навч.-метод. посіб. / В. П. Лисенко. — Київ : Освіта України, 2022. — 304 с.
 7. Савенко, Н. О. Акторська техніка в сучасному танці : наук. статті / Н. О. Савенко. — Журнал «Мистецтвознавчі студії», 2023. — Вип. 15, С. 45–63.
1. Banes, S. Terpsichore in Sneakers: Post-Modern Dance / S. Banes. — Middletown, CT : Wesleyan Univ. Press, 2017. — 356 p.
 2. Barba, E., & Savarese, N. A Dictionary of Theatre Anthropology: The Secret Art of the Performer / E. Barba, N. Savarese. — London ; New York : Routledge, 2019. — 432 p.
 3. Bogart, A., & Landau, T. The Viewpoints Book: A Practical Guide to Viewpoints and Composition / A. Bogart, T. Landau. — New York : Theatre Communications Group, 2014. — 224 p.
 4. Foster, S. L. Choreographing Empathy: Kinesthesia in Performance / S. L. Foster. — New York : Routledge, 2018. — 240 p.
 5. Lepecki, A. The Body as Archive: Will to Re-enact and the Afterlives of Dances / A. Lepecki. — London : Routledge, 2019. — 312 p.
 6. Pavis, P. Directing the Dance: The Social, the Artistic, and the Spectacular in Contemporary Dance / P. Pavis. — New York : Palgrave Macmillan, 2020. — 288 p.
 7. Reed, S. A. The Art of Movement: Dance as Performed Art / S. A. Reed. — Champaign, IL : Human Kinetics, 2021. — 352 p.
 8. Zarrilli, P. B. Acting (Re)Considered: A Theoretical and Practical Guide / P. B. Zarrilli. — London : Routledge, 2018. — 368 p.

Допоміжна:

3. Cheralov, O. (2019). Витоки мистецтва режисури. Із призабутих робіт українських театрознавців. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво*, 2(1), 42–51.
4. Чепалов О. І. Хореографічний театр. Західної Європи ХХ ст.: монографія / О.І. Чепалов; Харк. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2077 — 344 с. 47.
5. Шабаліна О.М. Модерний танець жінок-балетмейстерів заходу ХХ століття: культурологічний аспект. Автореферат дисертації на здобуття ступеня кандидата мистецтвознавства. — Харків, 2010. — 20 с.
6. Шариков Д. І. Сучасна хореографія як феномен художньої культури ХХ століття. / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. — К.: Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2008. — 20 с

Авторські публікації у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України та до наукометричних баз:

1. Сабодаш В.М., Демещук А.С., Курілов Д.В. Педагог як постановник: моделі виховання творчої ініціативи у виконавця хореографічного твору. Фаховий журнал «Педагогічна академія: наукові записки».2025.№21

<https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/1187>

2. Демещук А.С., Курілов Д.В., Ятченко Н.С. Психологія викладання в хореографії: шлях до сценічної свободи. Науковий журнал «Вісник науки та освіти».2025.№8(38)

<http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/28554>

3. Демещук А.С., Курілов Д.В., Ятченко Н.С. Педагогічні стратегії формування сценічної виразності у студентів хореографів. Науковий журнал «Вісник науки та освіти».2025.№10(40)

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-1541-1554](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-1541-1554)

4. Клявін Д.Р., Ятченко Н.С., Курілов Д.В. Педагогіка творчої співпраці в хореографічній освіті: класика, сценографія та режисура. Фаховий журнал «Педагогічна академія: наукові записки».2025.№24

<https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/1434>

5. Курілов Д.В., Говорченко С.М. Цифрова сценографія та віртуальний простір у хореографії// Innovations of modern science and education. Proceedings of the 2ndInternational scientific and practical conference. Perfect Publishing.Vancouver, Canada. 2025. Pp.469 – 473.

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/10/INNOVATIONS-OF-MODERN-SCIENCE-AND-EDUCATION-29-31.10.25.pdf>

6. Клявін Д.Р., Ятченко Н.С., Курілов Д.В. Актуальність балетного симфонізму у творчості Анатолія Шекери для сучасного хореографічного мистецтва. Науковий журнал «ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ» №21 (2)

[https://doi.org/10.31500/1992-5514.21\(2\).2025.345200](https://doi.org/10.31500/1992-5514.21(2).2025.345200)

13. Контрольні питання до екзамену

Білет 1.

1. Особливості акторської майстерності у хореографії.
2. Особливості режисури хореографічної вистави. Порівняння хореографічної режисури та режисури драматичного театру.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 2.

1. Акторська школа Єжі Гротовського.
2. Літературне першоджерело як основа для хореографічної режисури.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 3.

1. Американська акторська школа. Лі Страсберг.
2. Конфлікт та його значення у балетній виставі. Приклади з відомих постановок.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 4.

1. Американська акторська школа. Сенфорд Мейснер.
2. Особливості роботи балетмейстера з композитором.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 5.

1. Сценічна увага. Тренінги для її вдосконалення.
2. Особливості роботи балетмейстера з сценографом над створенням візуального втілення вистави.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 6.

1. Конфлікт та його значення у взаємодії з партнером.
2. Робота балетмейстера з художником по костюмах над створенням балетної вистави.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 7.

1. Сценічне спілкування у хореографії.
2. Особливості режисури балетних вистав К. МакМіллана.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 8.

1. Пластична виразність артиста балету.
2. Задум балетної вистави та етапи його втілення.

3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 9.

1. Уява та фантазія як джерело роботи актора під час репетиційного процесу.
2. Імпровізація у сучасній хореографії. Приклади та персоналії сучасних хореографів, що активно залучають імпровізацію у своїх постановках.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 10.

1. Особливості співпраці хореографа-постановника з виконавцями.
2. Особливості хореографічної режисури Дж. Ноймаєра. Приклади найбільш успішних постановок.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 11.

1. Акторський тренінг як практичний засіб вдосконалення акторських здібностей.
2. Хореографічна режисура М. Кеннінгема.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 12.

1. Імпровізаційні практики в акторських школах XX-XXI ст.
2. Приклади використання режисури у сучасному українському балеті.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 13.

1. Система виховання актора в театрі Леся Курбаса.
2. Робота балетмейстера з темпом і ритмом у хореографічній виставі.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 14.

1. Акторська техніка і теорія епічного театру Б. Брехта.
2. Філософські та естетичні контексти у балетній виставі як метод поширення поглядів на мистецтво балетмейстера.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

Білет 15.

1. Різновиди жанрів та особливості їх втілення у балетній виставі.
2. Композиційна цілісність вистави та методи її досягнення.
3. Практичне завдання з хореографічної імпровізації.

14. Методичні рекомендації з вивчення освітнього компонента та організації самостійної роботи здобувачів освіти

Загальні підходи до вивчення освітнього компонента

Вивчення освітнього компонента зорієнтоване на формування цілісного розуміння режисури хореографічної вистави як складного синтетичного процесу, що поєднує хореографію, драматургію, музику, сценографію, акторську майстерність і режисерське мислення балетмейстера. Особлива увага приділяється розвитку аналітичних умінь, образного мислення, здатності усвідомлювати взаємозв'язок режисерських рішень і художнього результату.

У процесі опанування освітнього компонента здобувачам освіти рекомендується поєднувати теоретичне осмислення матеріалу лекцій із систематичним аналізом сценічної практики, що сприяє глибшому розумінню специфіки балетмейстерської режисури та її сучасних тенденцій.

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів освіти є важливою складовою освітнього процесу та спрямована на поглиблення знань, розвиток аналітичного мислення й формування навичок самостійного професійного аналізу. Рекомендовані види самостійної роботи передбачають як усні форми осмислення матеріалу, так і письмові аналітичні завдання, наприклад:

1. Вплив режисури драматичного театру на сучасний балет

У межах цього напрямку самостійної роботи здобувачам освіти рекомендується:

- переглянути вистави сучасних європейських драматичних режисерів;
- звернути увагу на використані режисерські прийоми, композицію дії, роботу з простором, темпоритм і сценічну образність;
- визначити можливості адаптації окремих режисерських принципів і прийомів у балетній виставі;
- порівняти драматичну та хореографічну режисуру з позицій засобів виразності та специфіки сценічної дії;
- оформити письмові висновки у вигляді стислого аналітичного тексту.

Цей вид роботи сприяє усвідомленню міждисциплінарних зв'язків та розширенню професійного світогляду майбутнього балетмейстера.

2. Вивчення особливостей режисури сучасного українського балету

Самостійна робота цього напрямку орієнтована на осмислення національного мистецького контексту. Здобувачам освіти рекомендується:

- ознайомитися з сучасними українськими балетними постановками;
- визначити ключові режисерські тенденції та тематичні напрями;
- проаналізувати образну мову, сценічну стилістику та художні рішення вистав;
- звернути увагу на поєднання класичних і сучасних засобів виразності;
- підготувати письмовий аналітичний огляд обраних постановок.

Виконання цього завдання сприяє формуванню здатності аналізувати актуальні процеси в українському балетному мистецтві та усвідомлювати його місце у сучасному культурному просторі.

3. Індивідуальне відвідування драматичного театру (аналіз режисури)

З метою розвитку навичок самостійного художньо-аналітичного сприйняття здобувачам освіти рекомендується:

- самостійно обрати драматичну виставу;
- проаналізувати режисерське рішення постановки;
- оцінити композицію, мізансцени, темпоритм і логіку розвитку сценічної дії;
- визначити роль режисури у формуванні цілісності вистави;
- підготувати стислий письмовий відгук.

Цей вид самостійної роботи формує здатність критично оцінювати режисерські рішення та переносити набуті спостереження у сферу хореографічної практики.

Загальні методичні рекомендації

Для ефективного опанування освітнього компонента здобувачам освіти доцільно:

- систематично працювати з лекційним матеріалом і термінологічним апаратом;
- поєднувати усне осмислення матеріалу з аналітичними письмовими завданнями;
- активно використовувати перегляд вистав як інструмент професійного навчання;
- зіставляти різні режисерські підходи та стилі;
- формувати власну позицію щодо сучасних тенденцій у хореографічній режисурі.

У сукупності це забезпечує розвиток професійного мислення, готовність до самостійної творчої діяльності та здатність до усвідомленого режисерського аналізу у сфері хореографічного мистецтва.